

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/186/2024
Identifikačné číslo spisu: 1118210963
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1118210963.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: J. M. E., narodený XX. F. XXXX, N., P. XX, zastúpeného Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom, so sídlom Vráble, Hlavná 1221, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Pribinova 19, o zaplatenie 1.650,18 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21Csp/100/2018 a v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-21Csp/100/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2024, sp. zn. 5CoCsp/17/2023-1116, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2024, sp. zn. 5CoCsp/17/2023-1116 a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (pôvodne) (ďalej len „súd prvej inštancie“) sp. zn. 21Csp/100/2018-1068 z 03. februára 2023 I. žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, II. žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V rozhodnutí uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že žalobca v mieste plnenia (ktoré ako jediné malo byť určené na základe neplatných právnych úkonov) osobne neprevzal finančné prostriedky predstavujúce odkupnú hodnotu z poistných zmlúv, resp. nebolo jeho vôľou, aby ich prevzala iná osoba, finančné prostriedky sa žalovanému nevrátili, bolo by v rozpore s princípom spravodlivosti zaviazat' žalovaného na opätovné zaplatenie odkupnej hodnoty žalobcovi. Nestotožnil sa ani s argumentáciou žalobcu, že žalovaný si má prípadné bezdôvodné obohatenie vymáhať od iného subjektu, keď je zrejme, že zmluvný vzťah bol uzatvorený medzi sporovými stranami a v súlade so zákonom aj ukončený.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. februára 2024 sp. zn. 5CoCsp/17/2023-1116, potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie uplatneného nároku, z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu

prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Naplnenie dovolacieho dôvodu videl v tom, že súd prvej inštancie nevykonal dôkazy, ktoré navrhoval a odvolací súd toto pochybenie nenapravil napriek tomu, že daný dôvod bol uplatnený už ako dôvod odvolací. Dôkazy, ktoré navrhol pritom boli a sú takými dôkazmi, ktoré by podstatným spôsobom prispeli k zisteniu skutkového stavu veci a následnému správne hodnoteniu dokazovania, správne právne posúdeniu veci a spravodlivému rozhodnutiu vo veci samej. Jednalo sa o dokazovanie relevantné vo vzťahu k uplatnenému nároku a majúce význam pre rozhodovanie súdu vo veci samej. Súd nevykonal dokazovanie, ktoré bolo navrhované a to dôkaz výsluchom Q. C., dôkaz konfrontáciou Q. C. a svedkyne F. W. a dôkaz zabezpečením písomnej dokumentácie k poistným zmluvám v zmysle podania jeho právneho zástupcu z 18. 06. 2021. Súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 21Csp/100/2018 z 31. 05. 2022 nesprávne uznal odopretie výpovede svedkyne Q. C. za dôvodné, pričom odvolací súd toto pochybenie v odvolacom konaní nenapravil. Súdy takisto porušili jeho právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Porušenie práva na spravodlivý proces spočíva v tom, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa zákonné kvalitatívne požiadavky, keďže nedáva odpovede na podstatné a právne relevantné skutkové tvrdenia a dôvody, na základe ktorých uplatnil svoj nárok, resp. nedáva odpovede na podstatné a právne relevantné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania, ktoré sa týkajú uplatneného nároku. Odvolací súd dostatočným spôsobom neprihliadol a ani nevysvetlil prečo neprihliadal na skutočnosti týkajúce sa uplatneného nároku, ktoré vyplývajú z vykonaného dokazovania. Porušenie jeho práva na spravodlivý proces spočíva aj v arbitrárnom postupe odvolacieho súdu, ktorý rozhodoval v rozpore so skutočnosťami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania. Žiadal, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a jeho žalobe bolo vyhovené.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t.j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite) v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na

predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

7. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

8. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. V predmetnej veci dovolací súd poukazuje na konkrétne dôvody dovolania v ňom uvedené, s poukazom na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie a aj odvolací súd sa nevysporiadali s návrhmi žalobcu na vykonanie dokazovania, ktoré sú podstatné, potrebné a relevantné v tejto veci (viď bod 16. dovolania, 22. bod a nasledujúce uvedené v dovolaní). V tomto smere dovolací súd poukazuje na nevykonanie výsluchu Q. C. (odopretie výsluchu), nevykonanie konfrontácie C. a W. atď. Takisto nevykonanie dôkazu zabezpečením písomnej dokumentácie k poistným zmluvám v zmysle podania žalobcu z 18. 06. 2021.

10. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo dovolateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

11. Vzhľadom na dovolateľom dôvodne vytykané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.